

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 109/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného LOVÁSZ LEGAL s. r. o., Železničiarska 18, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 3P/61/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

- Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prerokovanie svojej záležitosti bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3P/61/2023. Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu v jeho veci konať, priznal mu finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.
- Z obsahu ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplývajú tieto skutkové okolnosti.
- V konaní vedenom na mestskom súde pod sp. zn. 3P/61/2023 sa sťažovateľ domáha nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým mestský súd zverí maloletého [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloletý“) do osobnej starostlivosti matky, sťažovateľovi upraví s maloletým styk a zaviazá ho prispievať maloletému na výživu sumou 150 eur mesačne.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že označené neodkladné opatrenie bolo podané na mestskom súde 27. septembra 2023. Po uplynutí zákonnej 30-dňovej lehoty na rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu dopytoval na mestskom súde, v akom stave je vybavenie jeho záležitosti, pričom na tieto jeho urgency mestský súd nereagoval. Následne na 47. deň od podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podal predsedovi mestského súdu sťažnosť na postup zákonnej sudkyne konajúcej v jeho veci. Túto sťažnosť predseda súdu nevybavil v lehote 30 dní.

5. Sťažovateľ ďalej uvádza, že v čase podávania jeho ústavnej sťažnosti plynie 79. deň od podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, o ktorom malo byť rozhodnuté v lehote 30 dní.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ namieta celkovú dĺžku konania, keďže mestský súd nerozhodol v zákonom ustanovenej lehote o jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, a zároveň poukazuje na skutočnosť, že v okolnostiach danej veci ide o tzv. privilegovaný typ konania (úprava práv a povinností k maloletému).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

8. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

9. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka neprimeranej dĺžky napadnutého konania, keďže mestský súd o ním podanom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nerozhodol v zákonom ustanovenej lehote, pričom „*ani po viac ako 79 dňoch od podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nebol schopný rozhodnúť.*“, a preto dĺžku nečinnosti mestského súdu považuje za ústavnoprávne neakceptovateľnú.

10. Vzhľadom na sťažovateľom uplatnenú námietku proti postupu mestského súdu, podľa ktorej napadnuté konanie vykazuje znaky nečinnosti mestského súdu, keďže tento v zákonom ustanovenej lehote nerozhodol o jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti 21. decembra 2023 v príslušnej kancelárii

mestského súdu zistil, že v označenej veci bolo rozhodnuté uznesením mestského súdu sp. zn. 3P/61/2023 z 27. novembra 2023, ktorým mestský súd dočasne (i) upravil styk sťažovateľa s maloletým, (ii) zakázal mu s maloletým opustiť územie Slovenskej republiky bez súhlasu matky maloletého alebo mestského súdu, (iii) určil mu výšku jeho vyživovacej povinnosti k maloletému a (iv) vo zvyšnej časti návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

11. Z vymedzenej časovej postupnosti rozhodovania mestského súdu o návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia vo väzbe na okamih podania ústavnej sťažnosti (18. december 2023) vyplýva, že mestský súd vo veci sťažovateľa rozhodol ešte pred podaním ústavnej sťažnosti (27. november 2023). V súvislosti s označenou námietkou sťažovateľa možno vo všeobecnej rovine uviesť, že pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu, a to buď právoplatným rozhodnutím súdu, alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (napr. vydaním predbežne vykonateľného rozhodnutia).

12. Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07, I. ÚS 269/2012).

13. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušovanie označeného práva ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 258/2012). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (posudzované aj vo väzbe na uplatnenú námietku, ktorou sťažovateľ odôvodňuje porušenie svojho základného práva – absencia rozhodnutia o jeho procesnom návrhu), ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (m. m. Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

14. Keďže sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom mestského súdu v konaní, ktoré bolo na mestskom súde pred doručením jeho ústavnej sťažnosti ústavnému súdu skončené vydaním uznesenia mestského súdu, je zrejmé, že v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti na ústavnom súde tvrdené porušovanie sťažovateľom označeného práva už netrvalo.

15. Nad rámec už uvedeného ústavný súd konštatuje, že mestský súd síce o návrhu sťažovateľa nerozhodol v zákonom ustanovenej lehote, avšak súčasťou ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je právny názor, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

16. Ústavný súd aj s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, ako aj skutočnosť, že vo veci bolo 27. novembra 2023 rozhodnuté, by ani v situácii včasného podania ústavnej sťažnosti nevyhodnotil postup mestského súdu v posudzovanom období ako taký, ktorým došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zároveň nespochybňuje, že mestský súd mohol v priebehu napadnutého konania postupovať aj efektívnejšie, napriek tomu zastáva názor, že sťažovateľom namietaný postup mestského súdu vzhľadom na už uvedené nevykazuje pochybenia ústavnej intenzity, a tak by nebolo ani reálne predpokladať, aby po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné prijať záver o porušení obsahu sťažovateľom označených práv podľa ústavy a dohovoru.

17. Z už uvedených dôvodov ústavný súd postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

18. Pokiaľ ide o ústavnú sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd nad rámec už uvedeného (časť III.1 tohto uznesenia) konštatuje, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, tempo a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva nedosahuje intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti.

19. V danom prípade by namietané porušenie nedosahovalo ani intenzitu porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, o to menej možno uvažovať naplnení intenzity odmietnutia spravodlivosti a vyslovení porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Aj z tohto dôvodu by bolo potrebné prípadnú včasne podanú ústavnú sťažnosť odmietnuť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. február 2024

Libor Duľa
predseda senátu